

บทที่ 2

แนวคิด และทฤษฎี

2.1 แนวคิด และทฤษฎี

โรเซนสไตน์-รอนด์¹ มีแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างโดยใช้ทฤษฎีความจำเริญแบบสมดุล (Balance Growth Theory) โดยถือว่าการลงทุนขั้นพื้นฐานของโครงสร้างและทรัพยากรที่เข้าในการลงทุนมีเพียงพอในโครงสร้าง จะมีส่วนผลักดันให้เกิดความจำเริญทางเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมให้มีการผลักดันให้เกิดการลงทุนขนาดใหญ่ ในแต่ละโครงสร้างจะก่อให้เกิดการพัฒนาในประเทศที่กำลังพัฒนา

อดัม สมิท² เชื่อว่าระบบเศรษฐกิจมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความจำเริญทางเศรษฐกิจได้แก่ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น ทุน แรงงาน เทคโนโลยี การออม และอัตรากำไร กระบวนการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นเมื่อตลาดมีขนาดใหญ่เพียงพอ มีการลงทุนและสะสมทุน ก่อให้เกิดการแบ่งงานกันทำ เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นก็จะมี การออม และการสะสมทุนเพิ่มขึ้น ผลของการสะสมทุนจะ ทำให้เกิดการปรับปรุงด้านแรงงานและความก้าวหน้าทางวิทยาการมากขึ้น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลาดยังมีการขยายตัวออกไป แต่เมื่อถึงระยะหนึ่งซึ่งระบบเศรษฐกิจได้นำเอาทรัพยากรมาใช้เต็มที่แล้ว ระบบทางเศรษฐกิจจะเข้าภาวะชะงักงัน

Ernst Engel³ โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของความ

¹ จรินทร์ เทศวานิช, "เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์", หน้า 898.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 902.

³ Bruce Herrick and Charles P. Kindleberger, Economic development, (Japan : McGraw-Hill Book Company ,1983), pp. 72-75.

ยืดหยุ่นทางรายได้ โดยความต้องการของความยืดหยุ่นแห่งรายได้จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของสินค้า ครอบครัวที่มีรายได้สูงขึ้น จะมีความต้องการของการซื้อที่มีความแตกต่างกับครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า การเปลี่ยนแปลงในรสนิยมและเทคโนโลยีมีผลต่อสินค้าที่ เกิดจากการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น

เนิร์ส (Ragnar Nurkse)⁴ เห็นว่าประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่มีค่าความยืดหยุ่นทางด้านราคาของอุปสงค์สำหรับสินค้าโดยทั่วไปต่ำมาก การลงทุนตั้งโรงงานขนาดใหญ่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ ทำให้ตลาดแคบ ผลผลิตที่ออกมาไม่สามารถจำหน่ายได้ วิธีการแก้ไข คือ ต้องพยายามลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ ทุกด้านพร้อมกัน การลงทุนจะช่วยให้คนในประเทศมีงานทำมีรายได้สูงขึ้น และมีอำนาจการซื้อสูงขึ้นไปด้วย สำหรับด้านการค้าต่างประเทศ ในระยะยาวจะมีผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะอาจจะทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศไม่สามารถที่จะแข่งขันกับสินค้าประเภทเดียวกันจากต่างประเทศได้ จึงควรใช้มาตรการป้องกัน โดยวิธีการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าภายในประเทศเพื่อสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ การขาดแคลนทุนเป็นผลของประสิทธิภาพของการออมต่ำ การลงทุนถูกจำกัดด้วยขนาดของตลาด โดยการเลือกการลงทุนของรัฐบาลและการลงทุนของเอกชนเป็นการใช้จ่ายที่เกื้อหนุนกัน การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมีการค้าระหว่างประเทศ

ซิงเกอร์ (Han Singer)⁵ เห็นว่าการพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากวัฏจักรแห่งความยากจน จะต้องพยายามเปลี่ยนแปลงสภาพของประเทศเกษตรกรรมให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม เพราะการพัฒนาการอุตสาหกรรมจะช่วยลดปัญหาการว่างงานแบบแฝงในสาขาการเกษตรให้ลดลง ดังนั้นซิงเกอร์จึงสนับสนุนให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมทุกๆด้านพร้อมกัน และส่งเสริมพัฒนาการด้านการเกษตรควบคู่กันไป เพราะถ้าไม่พัฒนาการเกษตรควบคู่กันไป อาจจะทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนสินค้าด้านอาหาร จนทำให้สินค้าด้านอาหารมีราคาสูงขึ้น การพัฒนาสาขาการ

⁴ Ragnar Nurkse, Problems of Capital Formation in Underdeveloped Countries. (New York : Oxford University Press ,1953), pp. 32.

⁵ Han Singer. The Concept of Balanced Growth and Economic Development :Theory and Facts, (University of Texas, 1958), pp. 48.

เกษตรและสาขาอุตสาหกรรมควบคู่กันไปในลักษณะการส่งเสริมการลงทุนในทุกด้าน จำเป็นต้องอาศัยเงินลงทุนที่สูง ใช้ทรัพยากรมาก ซึ่งประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถทำได้ แต่อาจหาทางออกได้โดยเลือกลงทุนในโครงการที่มีผลเชื่อมโยงสูง โดยเฉพาะโครงการสร้างทุนขั้นพื้นฐาน และการลงทุนขนาดใหญ่ (Big Push) ก่อให้เกิดความสมดุล 3 ด้าน คือ 1. ความสมดุลในแนวนอน (Horizontal Balance) ระหว่างอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคด้วยกัน เช่น อุตสาหกรรมเครื่องใช้ภายในบ้าน อุตสาหกรรมผลิตอาหาร เป็นต้น 2. ความสมดุลระหว่างการลงทุนขั้นพื้นฐานกับการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคและการผลิตสินค้าทุน 3. ความสมดุลในแนวตั้ง (Vertical Balance) ระหว่างอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าทุนและสินค้าสำเร็จรูปต่างๆกับ อุตสาหกรรมผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค

เฮิร์ชแมน (Albert O. Hirschman)⁶ การที่จะทำให้ประเทศกำลังพัฒนาหลุดพ้นจากวัฏจักรแห่งความยากจน ต้องใช้วิธีการลงทุนอย่างมากทุกด้านพร้อมกัน แต่เนื่องจากประเทศกำลังพัฒนาขาดแคลนเงินทุนเพื่อการลงทุน ดังนั้นจึงใช้วิธีการลงทุนอย่างประหยัดโดยการตัดสินใจลงทุนในกิจการสาขาหลักก่อน และจะเป็นการชักจูงให้เกิดการลงทุนในสาขาการผลิตอื่นโดยอัตโนมัติต่อไป เช่น ส่งเสริมให้มีการขยายตัวในกิจการอุตสาหกรรมทอผ้า จะผลักดันให้เกิดความต้องการวัตถุดิบอื่นๆอีก เช่น ผ้า ยเส้นใยสังเคราะห์ ซึ่งจะเป็นผลทำให้มีความต้องการและลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป กระดุม ด้าย และอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อความเข้าใจในกิจกรรมเหล่านี้ เฮิร์ชแมน ได้แบ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลิตผลโดยตรง (Directly Productive Activities) และกิจกรรมที่เกี่ยวกับทุนขั้นพื้นฐานหรือปัจจัยสนับสนุนการผลิต (Social Overhead Capital) โดยกิจกรรมการผลิตทั้งสองจะอาศัยการสนับสนุนซึ่งกันและกัน กิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบไม่สมดุลใน 2 ลักษณะ คือ การพัฒนาโดยให้ปริมาณทุนขั้นพื้นฐานเป็นตัวชักนำ กับการพัฒนาโดยทำให้ขาดแคลนทุนขั้นพื้นฐานเป็นตัวชักนำ หรือการพัฒนาโดยอาศัยการขาดแคลนวิเคราะห์ตัวเลขทั้งงานประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการชำระบัญชีต่อเดือนของ

⁶ Albert O. Hirschman, The Strategy of Economic Development, (New Haven : Yale University Press ,1958), pp. 36

Joseph Kitchin⁷ การวิเคราะห์ของเขาเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1923 โดยได้วิเคราะห์ตัวเลขทั้งในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการชำระบัญชีต่อเดือนของธนาคาร (Monthly Bank Clearings) ราคาขายส่ง (Wholesale Prices) อัตราดอกเบี้ยในระยะสั้น (Short-Term Interest Rate) โดยศึกษาข้อมูลประมาณ 60 ปี พบว่าการเคลื่อนไหวของปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นจะวัดราคาหรือมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะเกิดทั้งวัฏจักรเล็กและวัฏจักรใหญ่ (Minor And Major Cycles) วัฏจักรเล็กเป็นวัฏจักรพื้นฐานมีระยะเวลา 40 เดือน ส่วนวัฏจักรใหญ่ ประกอบด้วย วัฏจักรเล็ก 2 หรือ 3 วัฏจักรรวมกัน

Clement Juglar⁸ เห็นว่าภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเป็นระยะหนึ่งของการผันแปรสลับกันระหว่างเศรษฐกิจรุ่งเรืองและเศรษฐกิจตกต่ำโดยได้ศึกษาสถิติของจำนวนประชากร การแต่งงาน อัตราการเกิด และอัตราการตายในประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ในศตวรรษที่ 19 และเห็นว่ามี การผันแปรเป็นคลื่น โดยเกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในสถานะการณ์ทางเศรษฐกิจ เขาเป็นคนแรกที่เก็บรวบรวมตัวเลขจากสถานะการณ์จริงมาประกอบทฤษฎีจากการศึกษาระดับราคาสินค้า อัตราดอกเบี้ย และสถิติทางการเงิน คือ

1. การคิดส่วนลดดอกเบี้ย และการจ่ายเงินล่วงหน้าของธนาคาร (Discounts And Advances Of The Bank)
2. ทุนสำรองที่เป็นทองคำ (Gold Reserves)
3. ปริมาณเงินหมุนเวียน (Note Circulation)
4. ยอดเงินฝากธนาคาร (Bank Deposit)

จากการศึกษาทั้งระดับราคาสินค้า และอัตราดอกเบี้ยมีการขยายตัวและหดตัว และมีการสลับกันระหว่างการเพิ่มขึ้นและลดลงในอัตราคิดลดดอกเบี้ยและทุนสำรองที่เป็นทองคำ ดังนั้นในระหว่าง

⁷ Edward J. Chambers, Economic Fluctuations and Forecasting, (NJ , Englewood Cliffs : Prentice-hall, 1961),pp. 47-50.

⁸ Ibid., pp. 44-47.

เศรษฐกิจรุ่งเรือง ระดับราคาสินค้า อัตราดอกเบี้ย และการให้กู้ของธนาคารจะเพิ่มขึ้น และมีการลดลงในทุนสำรอง และเมื่อเศรษฐกิจหดตัวลงทุนสำรองจะเพิ่มขึ้น และการให้กู้ลดลง การวิเคราะห์นี้ Juglar สรุปว่ามีวัฏจักรธุรกิจซึ่งจะเกิดขึ้นซ้ำๆกัน และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ไม่ได้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยลำพัง แต่เป็นปรากฏการณ์หนึ่งในสามช่วงปกติที่ระบบเศรษฐกิจต้องเผชิญอยู่เสมอ ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรือง (Prosperity) เศรษฐกิจตกต่ำ ภาวะความล้มเหลวของธุรกิจ (Liquidation) โดยแต่ละระยะจะเกิดตามต่อเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจก่อนหน้านั้น จากตัวเลขของ Juglar เห็นว่าคลื่นเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นวัฏจักร โดยแต่ละวัฏจักรจะครบทั้ง 3 ระยะ มีระยะเวลาเฉลี่ย 9-10 ปี

Nikolai Dmitrievich Kondratieff⁹ คอนดราเทียฟสนใจค้นคว้าทฤษฎีคลื่นยาว ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1919-1928 โดยได้เสนอทฤษฎีคลื่นยาวครั้งแรกในปี ค.ศ. 1922 สารสำคัญของทฤษฎีคลื่นยาวของคอนดราเทียฟ คือ การทดสอบเชิงประจักษ์ว่ามีคลื่นยาวของราคาและผลผลิตสินค้าในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมหรือประเทศอุตสาหกรรมระหว่างปี ค.ศ. 1780-1920 โดยคอนดราเทียฟคำนวณและอธิบายคลื่นเศรษฐกิจตั้งแต่ทศวรรษ 1780 เหตุที่ใช้นช่วงเวลาเพราะความพร้อมของตัวเลขและความสมบูรณ์ของตัวเลข แม้ว่าคอนดราเทียฟจะมีชายคนแรกที่ค้นพบคลื่นยาวแต่เขาก็เป็นคนแรกที่สามารถใช้สถิติแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน จุดเริ่มต้นของการอธิบายทฤษฎีคลื่นยาวของคอนดราเทียฟ เริ่มที่ ปี ค.ศ. 1780-1800 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่กำเนิดของการปฏิวัติอุตสาหกรรม แนวคิดในเรื่องคลื่นยาวของคอนดราเทียฟนั้น คอนดราเทียฟได้เสนอบทความเรื่อง "The Long Waves In Economic Life" ซึ่งคอนดราเทียฟเชื่อว่าคลื่นยาวมีสาเหตุเกิดขึ้นโดยบังเอิญแต่เกิดจากแบบแผนการลงทุน เพื่อสร้างสรรค์หลังการผลิตพื้นฐานและนำมาลงทุน โดยการศึกษาตัวชี้ทางเศรษฐกิจพบว่า ดัชนีราคาขายส่งของประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส มีการเคลื่อนไหวคล้ายคลึง โดยคลื่นจะเริ่มปรับตัวสูงขึ้น (Upswing) ในปี ค.ศ. 1789 และจุดเปลี่ยนโค้ง (Turning Point) ในปี ค.ศ. 1814 และเริ่มปรับตัวต่ำลง (Downswing) ในปี ค.ศ. 1849 ในประเทศฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักร เกิด

⁹ Edward J. Chambers, Economic Fluctuations and Forecasting, (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1961), pp. 47-50.

จุดเปลี่ยนครั้งงานปี ค.ศ.1849 ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดจุดเปลี่ยนครั้งงานปี ค.ศ.1866 ภายหลังจากสงครามกลางเมือง และในปี ค.ศ.1870 จะเริ่ม Downswing จนถึงปี ค.ศ.1896 และเริ่ม Upswing จนถึงปี ค.ศ.1920 การอธิบายทฤษฎีคลื่นยาวของคอนดราทึฟแสดงในรูปแบบสถิติ โดยใช้ตัวเลขเฉลี่ยเคลื่อนที่ 9 ปี เพื่อจัดคลื่นในระยะสั้นและความผันผวนจากตัวเลขเชิงประจักษ์ เพื่อให้ได้ตัวเลขทางสถิติที่สามารถชี้กระบวนการทางการพัฒนาของระบบทุนนิยม ตัวเลขดัชนีที่สร้างขึ้น ได้แก่ ดัชนีราคาสินค้าในสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังมีหลักทรัพย์ทำให้ออกเบี้ย อัตราค่าจ้างในสหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส การบริโภคและการทำเหมืองแร่ของสหราชอาณาจักรและฝรั่งเศส ข้อมูลทางสถิติเหล่านี้ ทำให้คอนดราทึฟค้นพบว่าระบบเศรษฐกิจทุนนิยมในช่วง 140 ปี (ค.ศ.1780-ค.ศ.1920) เกิดคลื่นยาว 2 ลูก และอีกครั้งลูกของคลื่นยาวลูกที่ 3 ในช่วงปี ค.ศ.1780-1920 ดังแสดงในตารางที่ 2.1

คอนดราทึฟได้ให้กฎเกณฑ์ของคลื่นยาวได้แก่

1. คลื่นยาวมีช่วงความยาวอายุประมาณ 48-60 ปี
2. ปัจจัยภายในระบบเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดคลื่นยาว โดยมีเหตุผล 4 ประการ คือ
 - ก. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่ๆ (Change In Technique) การที่มีเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้ลดต้นทุนการผลิตมีผลทำให้เกิดกำไรมากกว่าการใช้จ่ายแรงงานทำให้เกิดการประหยัดทุน
 - ข. สงครามและการปฏิวัติ (War And Revolutions) จะทำให้เกิดการชะงักงันทางเศรษฐกิจ เกิดความเสียหายจากสงคราม
 - ค. การกำเนิดประเทศใหม่ย่อมทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจโลกเพิ่มขึ้นในระบบ
 - ง. การค้นพบและผลิตทองคำ การค้นพบทองคำและการนำทองคำมาใช้ทำให้เกิดระบบแลกเปลี่ยนใหม่ ทองคำได้ถูกนำมาใช้แลกเปลี่ยนในระบบเศรษฐกิจโลก

ตารางที่ 2.1 แสดงช่วงเวลาและคลื่นยาวคอนดราเทียฟ ระหว่างปี 1780 - 1920

คลื่นลูกที่	ทิศทางของคลื่น	ช่วงเวลาของคลื่น	ระยะเวลาของคลื่น
1	Upswing	1780 - 1810/17	60 ปี
	Downswing	1810/17 - 1844/51	
2	Upswing	1844/51 - 1870/75	47 ปี
	Downswing	1870/75 - 1890/96	
3	Upswing	1890/96 - 1914/20	
	Downswing	1914/20 - ?	

ที่มา : Kondratieff(1935)

จากรายงานของ George Garvey และ Kondratieff ได้อธิบายว่าคลื่นยาว เป็นผลสะท้อนของวัฏจักรธุรกิจของสินค้าทุนขั้นพื้นฐาน (Basic Capital Goods) ได้แก่ การเพาะปลูกขนาดใหญ่ การสร้างถนน การขุดแม่น้ำ คลอง การฝึกอบรมแรงงานที่มีฝีมือ การลงทุนในสินค้าทุนขั้นพื้นฐานต้องใช้เวลาลงทุนเพื่อการก่อหนี้ภายใต้เงื่อนไขคือ มีการออมสูง มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ มีกลุ่มผู้บริโภค ระดับราคาต่ำ การเพิ่มขึ้นของสินค้าทุนขั้นพื้นฐาน จะทำให้เกิดการปรับตัวสูงขึ้นและการเพิ่มของการลงทุนขนาดใหญ่ และโครงการที่มีการใช้จ่ายจำนวนมาก จะเพิ่มความต้องการของทุน ราคาทุนที่สูงขึ้นทำให้เกิดช่วงระยะเวลาในความล่าช้า (Long To Lag) ทำให้สิ้นสุดของการปรับตัวสูงขึ้น และเริ่มการปรับตัวต่ำลง ทำให้เกิดการลงทุนลดลง เนื่องจากวัฏจักรของคอนดราเทียฟมีระยะเวลานานถึง 50 ปี การวิเคราะห์และตัวเลขสถิติหายาก ทำให้เขาไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงจุดที่ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนจากระยะหนึ่งไประยะหนึ่ง (Turning Point) ได้อย่างชัดเจนและจากสถิติที่ใช้อยู่อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการกำหนดจุดเปลี่ยนได้ 5-7 ปี คอนดราเทียฟ จึงได้ให้ข้อสังเกตคลื่นยาวว่ามีลักษณะ 5 ประการ คือ

1. คลื่นยาวมีความซับซ้อนเช่นเดียวกับคลื่นขนาดกลางในช่วงที่มีการปรับตัวสูง

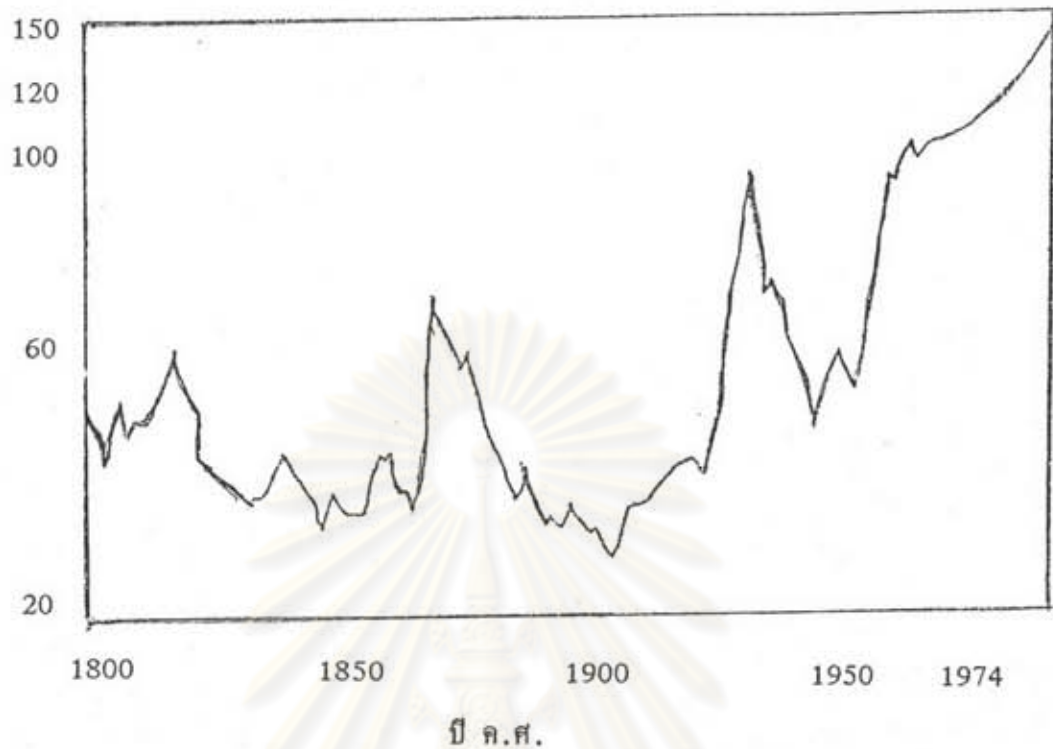
ขึ้นเศรษฐกิจมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่หลายปี และในช่วงที่ปรับตัวลงเศรษฐกิจมีความตกต่ำอยู่หลายปีเช่นกัน

2. ช่วงที่เศรษฐกิจปรับตัวลงของคลื่นยาว ภาคเกษตรกรรมเป็นภาคที่มีความเดือดร้อนกว่าภาคอุตสาหกรรมและภาคเศรษฐกิจอื่นๆ
3. ช่วงที่เศรษฐกิจปรับตัวลงของคลื่นยาว มักมีการค้นพบสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ (Inventions) หรือ นวัตกรรม (Innovations Cluster) เพื่อให้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในช่วงที่เศรษฐกิจรุ่งเรืองต่อไป
4. ในช่วงที่เศรษฐกิจปรับตัวสูงขึ้น มีการผลิตทองคำเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากการขยายดินแดนและการขยายอาณานิคม
5. สงครามและการปฏิวัติเกิดขึ้นในช่วงที่เศรษฐกิจปรับตัวสูงขึ้น

คอนดราเทียฟ กล่าวว่ากระบวนการที่ก่อให้เกิดคลื่นยาวที่แท้จริง คือ วัฏจักรวงจรการลงทุนอย่างต่อเนื่องในระยะยาว (Long Duration Investment Cycle) มีลักษณะคล้ายวงจรการลงทุน 10 ปี ของมาร์ก เพราะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจหรือคลื่นยาวมีผลมาจากความไม่ต่อเนื่องของการลงทุน การลงทุนขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีแหล่งเงินทุนและเงื่อนไขที่จะทำให้เศรษฐกิจอยู่ในภาวะปรับตัวสูงขึ้น โดยมีแหล่งเงินทุนที่คิดดอกเบี้ยต่ำ มีการสะสมทุนอย่างต่อเนื่องโดยวัฏจักรการปรับตัวสูงขึ้น ในระบบทุนนิยมเป็นไปตามตัวเร่งของการลงทุน ซึ่งทำให้เศรษฐกิจพัฒนาไปบนทิศทางที่สูงกว่าดุลยภาพ หรือเส้นแนวโน้ม (Trend Line) ส่วนวัฏจักรการปรับตัวลดลง เกิดขึ้นเมื่อการลงทุนเสื่อมถอยลง ทำให้การพัฒนาของระบบทุนนิยมชะลอตัวลงอยู่ในภาวะดุลยภาพและต่ำกว่าดุลยภาพ ดังนั้นคลื่นยาวของคอนดราเทียฟจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเจริญเติบโตของระบบทุนนิยมที่เป็นอย่างต่อเนื่อง คอนดราเทียฟให้ความสำคัญกับการลงทุนใหม่ของทุนคงที่ (Fixed Capital) ในระยะยาวและการพิจารณาโครงสร้างพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจทุนนิยม เช่น รถไฟ เครื่องจักรไอน้ำ และการปฏิวัติทางเทคนิค ซึ่งเป็นปัจจัยที่เห็นได้ในช่วงที่เศรษฐกิจเจริญเติบโต แต่ในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวตามคลื่นยาว มักมีการเพิ่มการสะสมของเงินทุนเพื่อให้กู้ยืม เพื่อให้เศรษฐกิจทุนนิยมอยู่ในช่วง Upswing อีกครั้งหนึ่ง แนวโน้มการออมที่สูงขึ้น ปริมาณเงินทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำจำนวนมาก จะก่อให้เกิดการลงทุนขนาดใหญ่ตามมา แต่ในช่วงที่เศรษฐกิจเริ่มถดถอย การลงทุนใหม่เริ่มลดน้อยลง อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น จะก่อให้เกิด Downswing อีกครั้งหนึ่ง

กระบวนการเหล่านี้บวกกับปัจจัยภายนอกมีผลทำให้เกิดคลื่นยาว คอนดราทียอฟสรุปว่า คลื่นยาวหรือวัฏจักรระยะเวลายาวนานนี้จะเกิด ครอบคลุมและเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันในประเทศทุนนิยมในยุโรปและอเมริกา เขาเชื่อว่าวัฏจักรระยะยาวหรือคลื่นยาวเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสภาพเคลื่อนที่ (Dynamic Process) แบบเดียวกับที่ทำให้เกิดวัฏจักรระยะปานกลาง 7-10 ปี ยิ่งกว่านั้นคลื่นยาวแสดงให้เห็นคลื่นสั้นด้วย เช่น ในปีที่เกิด Upswing ของคลื่นยาว เป็นต้น การเคลื่อนที่ขึ้นๆลงๆ ในระยะสั้นจะประกอบด้วยปีที่มีระยะเวลาเศรษฐกิจรุ่งเรืองมากกว่าเศรษฐกิจตกต่ำ ถ้าคลื่นยาวกำลังอยู่ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ การเคลื่อนไหวในระยะสั้นขณะนั้นก็จะเป็นทางด้านเศรษฐกิจตกต่ำมากกว่าเศรษฐกิจรุ่งเรือง แต่ถ้าคลื่นยาวอยู่ในช่วงที่ Downswing ถ้ามีการค้นพบสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ทำให้เทคนิคการผลิตดีขึ้นเมื่อนำมาใช้งานธุรกิจก็จะทำให้คลื่นยาวอยู่ในช่วง Upswing ได้ คลื่นยาวคอนดราทียอฟ เมื่อนำมาวิเคราะห์กรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา มีความเป็นไปได้มาก โดยเฉพาะระหว่าง ปี ค.ศ.1780-1940 สังเกตจากดัชนีราคาขายส่งของสหรัฐอเมริกในช่วงเวลาดังกล่าว แต่คลื่นยาวคอนดราทียอฟไม่ปรากฏเป็นจริงหลังทศวรรษ 1960 ดังพิจารณาจากรูปที่ 2.5 เนื่องจากเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาสงบภาวะเงินเฟ้ออย่างต่อเนื่องคลื่นยาวคอนดราทียอฟในกรณีสหรัฐอเมริกา บังเอิญสอดคล้องกับประวัติศาสตร์อย่างไม่น่าเชื่อ จุดสูงสุดของคลื่นยาวล้วนเป็นเวลาแห่งสงคราม (สงครามปี ค.ศ.1812 ต่อสู้กับฝรั่งเศส , สงครามกลางเมือง ค.ศ.1860 สงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 , สงครามเกาหลี , สงครามเวียดนาม) ทำให้เห็นว่าเกิดวัฏจักรในช่วงเวลาดังกล่าว ความเหมาะสมดังกล่าวทำให้นักเศรษฐศาสตร์จำนวนหนึ่งไม่เชื่อว่ามีคลื่นยาวในระบบทุนนิยม

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 2.1 แสดงดัชนีราคาสินค้าขายส่งของสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ.1800-1974

Joseph Schumpeter¹⁰ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคลื่นยาวในปี ค.ศ.1917 ชุมปีเตอร์สนับสนุนแนวคิดของคอนดราเทียฟที่ค้นพบว่าคลื่นยาวเป็นพลังผลักดันภายในระบบทุนนิยม แต่ชุมปีเตอร์เห็นว่าคลื่นยาวเป็นผลสืบเนื่องจากนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ใหม่ต่อเนื่องจากระบบทุนนิยมโลก และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในทศวรรษ 1927 สอดคล้องกับคำอธิบายคลื่นยาวคอนดราเทียฟ ลูกที่ 3 ลักษณะการจําแนกคลื่นของชุมปีเตอร์เริ่มตั้งแต่ ค.ศ.1782-1939 พิจารณาจากตารางที่ 2.3 ชุมปีเตอร์เชื่อว่าวัฏจักรธุรกิจเป็นกระบวนการต่อเนื่องซึ่งเคลื่อนไหวยาวจากช่วงหนึ่งไปยังอีกช่วงหนึ่งและเป็นสิ่งที่มาพร้อมเศรษฐกิจที่กำลังพัฒนา โดยการผันแปรของเศรษฐกิจแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1. The First Approximation ซึ่งเกี่ยวกับอิทธิพลของ Innovation เริ่มต้นเมื่อเศรษฐกิจอยู่ในดุลยภาพ คือ หน่วยผลิตทุกหน่วยอยู่ในดุลยภาพซึ่งต้นทุนเท่ากับรายรับ

ราคาเท่ากับต้นทุนถั่วเฉลี่ย ดอกเบี้ยกับกำไรเท่ากับศูนย์ ซึ่งลักษณะที่เศรษฐกิจอยู่ในดุลยภาพนี้ สมมติว่า สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ถูกนำมาใช้และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ของซุมบีเตอร์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตและการขนส่ง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอุตสาหกรรม การผลิตสินค้าใหม่ การเปิดตลาดใหม่ หรือ การค้นพบทรัพยากรใหม่ เมื่อ Innovation เกิดขึ้นจะมีผลที่จะทำให้ ปริมาณการผลิตมากขึ้นพร้อมทั้งกำไรสูงขึ้น Innovator คาดหวังว่าจะได้กำไรมากขึ้นในอนาคต จึงกู้ยืมเงินจากธนาคารและยอมจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ เมื่อมีเงินก็สามารถที่จะแบ่งทรัพยากรจากที่อื่น มาใช้ การใช้จ่ายจะเพิ่มมากขึ้น ราคา ก็จะสูงขึ้นด้วย ในช่วงนี้จะมีผู้ที่คิดเลียนแบบตามมา ภาวะ การลงทุนจะเพิ่มมากขึ้น เศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้นจนกระทั่งถึงจุดหนึ่งที่จะทำให้ราคาตกต่ำ ผู้ที่ ยืมเงินมาก็เริ่มชำระหนี้สิน ปริมาณเงินหดตัว เศรษฐกิจ เริ่มตกต่ำจนกระทั่งกลับมาอยู่ในดุลยภาพดัง เดิม วัฏจักร The First Approximation เป็นวัฏจักรที่มี 2 ช่วง ช่วงที่ 1 เริ่มจากจุด เริ่มต้นที่อยู่ในดุลยภาพขึ้นไปจนถึงยอด (Peak) และอีกช่วงหนึ่งเป็นช่วงที่กลับมาอยู่ในลักษณะตก ต่ำจนถึงดุลยภาพ

ขั้นที่ 2 . The Second Apporximation ซึ่งเป็นผลของอิทธิพลของ Innovation เป็นผลที่เกิดขึ้นหลังจากขั้นที่ 1 โดยในช่วงแรกคาดหวังว่าจะมีการขยายตัวของ เศรษฐกิจในวัฏจักรแรกและผลปรากฏว่ากลับเป็นการหดตัว ทำให้เป็นการสะสมความรุนแรงมี การสะสมไว้มากเกินไป ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำมากกว่าดุลยภาพเดิมดังแสดงไว้ในรูป 2.4 ขั้นนี้เป็นวัฏจักรที่มี 4 ช่วง โดยต่อจากช่วงที่ 2 ขั้นที่ 1 โดยช่วงที่ 3 และช่วงที่ 4 เป็น ช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ และต่อไปเป็นระยะเศรษฐกิจฟื้นตัว ซึ่งจะนำเศรษฐกิจไปสู่จุดดุลยภาพ ซุมบีเตอร์ให้ความสำคัญของ Innovation เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการผันแปรทางเศรษฐกิจ วัฏจักรในช่วงที่ Upswing เมื่อ Innovator ได้นำความคิดมาใช้ในการค้าจะมีผู้ที่บุกเบิกเป็น ผู้นำ แต่ต่อมาพวกเขาก็เลิกเลียนแบบจะยอมรับวิทยาการใหม่นี้การลงทุนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งถึง จุดหนึ่งซึ่งมีสินค้ามากเกินไป ราคาจะลดลงซึ่งจะทำให้กำไรลดลงด้วย การลงทุนมากเกินไป

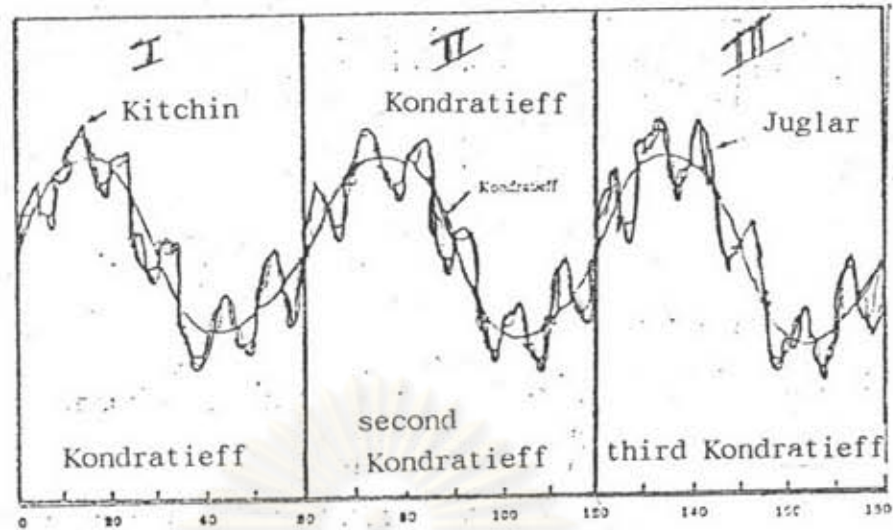
10 Joseph A. Schumpeter, Business Cycles : A Theoretical, Historcial and Statistical Analysis of the Capitalist Process. (New York : McGraw Hill, 1939), pp. 55-60.

ตาราง 2.2 ช่วงระยะเวลาและคลื่นยาวของซุมปีเตอร์ ปี ค.ศ. 1782 -1939 .

	Properrity	Recession	Depression	Revival
1. Industrial Revolution	Kondratieff (Cotton Texiles, Iron and Stream Power)			
	1787-1800	1801-1813	1814-1827	1828-1842
2. Bourgeois	Kondratieff (Railroadization)			
	1843-1857	1858-1869	1870-1885	1886-1897
3. Neomercantilist	Kondratieff (Electricity, Automobiles, Chemical)			
	1898-1911	1912-1925	1926-1939	

ที่มา : Maddison (1982)

จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้วัฏจักรย้อนกลับไปในช่วงที่เศรษฐกิจถดถอย (Recession) จุดกลับตัวในช่วงล่างจะมาถึงเมื่อราคา และต้นทุนตกต่ำลงจนกระทั่งถึงจุดซึ่ง Innovator พร้อมทั้งจะเสียนำ Innovation ที่มีอยู่ในมือออกมาใช้ Innovation นี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด Upturn ของวัฏจักร ลักษณะวัฏจักรของซุมปีเตอร์มาได้เคลื่อนไหวจากจุดสูงสุดหนึ่งถึงจุดสูงสุด อีกจุดหนึ่งหรือจุดต่ำสุดหนึ่งถึงจุดต่ำสุดอีกจุดหนึ่ง แต่การเคลื่อนไหวจากดุลยภาพหนึ่งถึงดุลยภาพหนึ่งของวัฏจักรของซุมปีเตอร์มีหลายวัฏจักรซึ่งแต่ละวัฏจักรเกิดจากอิทธิพลของ Innovation เช่น การสร้างทางรถไฟซึ่งอาจทำให้ช่วงระยะเวลาของวัฏจักรยาวนานถึง 50 ปี แต่อิทธิพลของ Innovation บางชนิดอาจทำให้เกิดช่วงระยะเวลาเพียง 2-3 ปี หลักของคลื่นยาวตามการวิเคราะห์ของซุมปีเตอร์ คือ นวัตกรรมที่แตกต่างกันซึ่งงานของเขาเน้นหนักในด้านการศึกษาวิเคราะห์คลื่น โดยได้เสนอแบบแผน 3 คลื่น โดยรวมคลื่นแบบของ Kitchin, Juglar และ Kondratieff โดยที่คลื่นยาวคอนดราเทียฟแต่ละลูกประกอบด้วย คลื่นแบบ Juglar 6 ลูก และคลื่นแบบ Juglar ประกอบด้วยคลื่นแบบ Kitchins 3 ลูก (ซึ่งแต่ละคลื่นมีระยะเวลา 40 เดือน) ดังนั้นคลื่นยาวของซุมปีเตอร์จึงเป็นการพัฒนาที่รวบรวมแนวความคิดของคลื่นสั้นและคลื่นยาว จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาที่ซุมปีเตอร์กำหนดใกล้เคียงกับคลื่นยาวของคอนดราเทียฟ โดย

ที่มา : Eklund (1980)

รูปที่ 2.2 คลื่นยาวแบบซุมปีเตอร์ปี ค.ศ.1787-1939

1. คลื่นลูกแรก ตั้งแต่ปี ค.ศ.1787-1842 เป็นยุคที่เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม เป็นช่วงของคลื่นแบบคอนดราเทียฟยุคแรก (The First Kondratieff Wave) เป็นระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคนิคในอุตสาหกรรมทอผ้า และอุตสาหกรรมเหล็ก ซุมปีเตอร์เรียกลคลื่นคอนดราเทียฟในช่วงแรกว่า คลื่นยาวของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Long Cycle Of Industrial Revolution) โดยได้กำหนดระยะเวลาของคลื่น Juglar ที่ยาวนานช่วงปีค.ศ.1787-95, ค.ศ.1796-1805, ค.ศ.1805-14, ค.ศ.1814-23, ค.ศ.1823-33, ค.ศ.1833-42 โดยมี 6 คลื่น แบบ Juglar ในช่วงแรกของวัฏจักรแบบคอนดราเทียฟ

2. คลื่นลูกที่สองเป็นช่วงของคลื่นในระยะที่ 2 (The Second Kondratieff wave) เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.1843-1897 ซึ่งเป็นยุคแห่งการสร้างทางรถไฟ เรียกลคลื่นช่วงนี้ว่า The Railroad Kondratieff และกำหนดให้มีคลื่นแบบ Juglar 6 คลื่นเช่นกัน

3. คลื่นลูกที่สาม (The Third Kondratieff Wave) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1898

เป็นต้นไป เป็นยุคแห่งอุตสาหกรรมไฟฟ้า อุตสาหกรรมเคมี รถยนต์และน้ำมัน ในช่วงนี้มีวัฏจักรของ Juglar อยู่ 1 วัฏจักร โดยเริ่มจากปี ค.ศ.1897-1907 และมีวัฏจักรที่ใหม่สมบูรณ์เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่เกิดสงคราม

Simon Kuznets¹¹ กล่าวว่าการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน เป็นผลจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในปลายศตวรรษที่ 18 ทำให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีและการค้นพบความรู้ใหม่ อันเป็นฐานรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ไชมอน คูเนเน็ตส์ ไม่เชื่อว่ามีคลื่นยาวคอนดราเทียฟในระบบทุนนิยมแต่เชื่อว่าระบบทุนนิยมมี Kuznets Swings หรือ Kuznets Cycles ซึ่งมีระยะเวลาสั้นกว่าคลื่นยาวคอนดราเทียฟ Kuznets Swings มีลักษณะจำเพาะบางประการ และมีได้เน้นปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ แต่สนใจปัจจัยประชากร โดยเชื่อว่าจำนวนประชากรเป็นสาเหตุแห่งคลื่นยาวโดยยกกรณีตัวอย่าง ประเทศสหรัฐอเมริกา Kuznets พบว่าการย้ายถิ่นฐานของชาวยุโรปสู่ทวีปอเมริกาข้ามพากจากฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก มีผลก่อให้เกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ความจริง Kuznets มิได้เสนอการวิเคราะห์ว่าเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับคลื่นยาว แต่พบว่า อัตราความเจริญเติบโตของประชากรมีความสัมพันธ์กับความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจช่วงปีค.ศ.1870-1976 ดังตารางที่ 2.4 คูเนเน็ตส์ให้ความสำคัญแบบแผนการเปลี่ยนแปลงประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 1 การย้ายถิ่นฐานจากยุโรปเข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกาลดน้อยลง คลื่น หรือ วงจร แบบ Kuznets ก็หยุดลงด้วย นักเศรษฐศาสตร์จำนวนหนึ่งสรุปว่า Kuznets Swings ไม่สามารถอธิบายคลื่นเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาดังแต่ทศวรรษ 1960

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹ Simon S. Kuznets, Long Swings in the Growth of Population and in Related Economic Variables, (Proceeding of the American Philosophical, 1958), pp. 30-32.

ตารางที่ 2.3 อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจกับประชากรในสหรัฐอเมริกา (%ต่อปี)

	ช่วงเวลา	ผลผลิต(GDP)	ประชากร
1.	1870-1913 (BOOM)	2.5	1.0
2.	1913-1950 (SLUMP)	1.9	0.8
3.	1950-1970 (BOOM)	4.9	1.1
4.	1970-1976 (SLUMP)	3.0	0.6

ที่มา : Madison(1977)

เออเนทซ์ แมนเดล¹²เป็นผู้บุกเบิกการอธิบายคลื่นยาวคอนตราเทียบด้วยการวิเคราะห์แบบมาร์กซิสต์ หลักจากการเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 1 โดยได้เขียนผลงาน คือ Late Capitalism และ Long Wave Of Capital Development (1972;1980) ผลงานทั้ง 2 เรื่อง แมนเดลชี้ให้เห็นถึงลักษณะและอธิบายสาเหตุของคลื่นยาวในการพัฒนาของระบบทุนนิยม โดยเฉพาะตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1940 ซึ่งเป็นยุคแห่งความรุ่งเรืองของเศรษฐกิจโลก จนถึงช่วงก่อนวิกฤตการณ์น้ำมัน หัวใจของคลื่นยาวของแมนเดล คือ การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลให้อัตรากำไร (Rate Of Profits) ลดลง เช่น ต้นทุนวัตถุดิบที่ลดลง การขยายตัวของตลาดอย่างรวดเร็ว การลงทุนของทุนในสาขาอื่นๆ การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตรามูลค่าส่วนเกิน สงครามและการปฏิวัติ ปัจจัยเหล่านี้เป็นกลไกภายในของกระบวนการสะสมทุน ที่ทำให้ระบบทุนนิยมทำงานต่อไปได้ ความจริงทฤษฎีพื้นฐานของแมนเดล ถือหลักว่า การสะสมทุนขึ้นกับอัตรากำไรและสิ่งอื่นๆที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวตามคลื่นยาว อัตรากำไรก็พุ่งสูงขึ้น องค์ประกอบทางอินทรีย์ของทุน (Organic Composition Of Capital) ลดลงโดยปัจจัยต่างๆเกิดขึ้นเนื่องจากอัตรามูลค่าส่วนเกินสูงขึ้น ราคาวัตถุดิบลดลง ปัจจัยเหล่านี้ แมนเดลเรียกว่าเป็น Triggering

¹² Charles K. Willber And Kenneth P. Jameson, An Inquiry Into The Poverty Of Economics, (University of Notre Dame Press, 1985), pp. 106-108.

Factors ที่ก่อให้เกิดคลื่นยาว ถ้าปัจจัยเหล่านี้ทำงานได้จำกัด ช่วงที่มีการ Upswing จะมีช่วงอายุที่สั้น อัตราการไถ่จะเริ่มลดลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้กระบวนการสะสมไม่อาจขยายตัวต่อไป ถ้าหากปัจจัยเหล่านี้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อัตราการไถ่ก็จะพุ่งสูงขึ้นในระยะยาว กระบวนการสะสมทุนในระยะยาวจะมีผลก่อให้เกิดการปฏิวัติของเทคโนโลยี และมีการเปลี่ยนแปลงพลังการผลิตของสังคมอย่างมาก ในทางกลับกันถ้ามีการซ้ำปัจจัยเหล่านี้ทั้งหมดและอัตราการผลิตเริ่มลดลงเนื่องจากปริมาณเพิ่มขึ้น หรือมูลค่าส่วนเกินที่ลดลง อัตราการสะสมทุนก็ลดน้อยถอยลง ผลก็คือ เศรษฐกิจในระบบทุนนิยมจะเริ่มตกต่ำ ด้วยเหตุนี้ ในการวิเคราะห์ของแมนเดล หัวใจของเรื่องคือ Triggering Factors ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิด(หรือทำลาย)กระบวนการสะสมทุน แมนเดลมิได้ใช้แนวความคิดของมาร์กในเรื่องอัตราการผลิตลดลงเป็นหัวใจของการวิเคราะห์เท่านั้น แต่ยังพยายามนำแนวคิดแบบซุมปีเตอร์มาใช้ แมนเดลเห็นว่าคลื่นยาวคอนตราเทียฟนั้นสอดคล้องกับการปฏิวัติทางเทคโนโลยีของโลก (การปฏิวัติอุตสาหกรรมที่สี่หลังงานไอน้ำ ยุคการถนนหนทาง ยุคแห่งการใช้เครื่องจักรมอเตอร์ไฟฟ้า และยุคแห่งเครื่องจักรสันดาปภายใน) ในความคิดของแมนเดล คลื่นยาวลูกที่ 4 ของคอนตราเทียฟมีความสัมพันธ์กับสงครามโลกครั้งที่ 2 อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นพลังขับเคลื่อนของคลื่นยาวคอนตราเทียฟลูกที่ 4 ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในช่วง Downswing น่าสังเกตว่า แมนเดลอาศัยงานของคอนตราเทียฟและซุมปีเตอร์ในการอธิบายคลื่นยาว และใช้ทฤษฎีมูลค่าแรงงานของมาร์ก

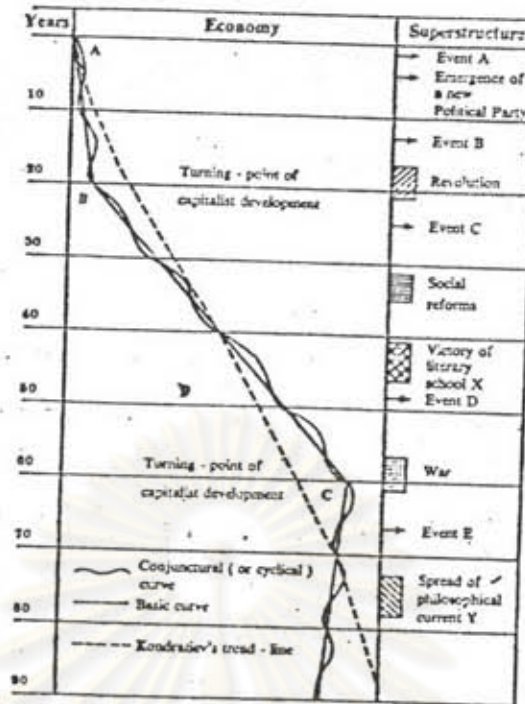
Leon Trotsky¹³ เชื่อว่าระบบทุนนิยมมีคุณภาพแต่เป็นคุณภาพที่ทำลายตัวเอง นั่นคือ ระบบทุนนิยมสร้างและทำลายคุณภาพเองเสมอ ด้วยเหตุนี้ ภายใต้ระบบเศรษฐกิจจึงมักเกิดวิกฤตการณ์และความเจริญเติบโตควบคู่กัน จุดแตกต่างที่สำคัญ ระหว่างคอนตราเทียฟและทรีดก็ คือ ทรีดก็ปฏิเสธแนวการวิเคราะห์ เพราะไม่เชื่อว่าระบบทุนนิยมมีลักษณะเป็นวัฏจักรตามระยะเวลา (Periodical Cycles) แต่เป็นลักษณะทางประวัติศาสตร์แบบช่วงๆ (Separate Historical) หรือก็ไม่เชื่อว่าระบบทุนนิยมมีความผันผวนในระยะยาวแบบวงจร ซึ่งมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงซ้ำแล้วซ้ำอีก การที่เชื่อว่ามีคลื่นยาวดำรงอยู่จำเป็นต้องอธิบายถึงตัวกำหนดหรือปัจจัยผลักดันภายในคลื่นยาว (Internal Regulator) ดังนั้นทรีดก็กล่าวว่

¹³ Leon Trotsky, "The Curve of Capital Development," Problems of Everyday Life (New York : Monad Press, 1973), pp. 273-280.

คลื่นยาวควรรออธิบายโดยใช้เงื่อนไขภายนอก (External Conditions) และสภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น การขยายตัวของจักรวรรดินิยม สงคราม และการปฏิวัติ ซึ่งรวมเรียกว่า Superstructural Order หรือพื้ที่เห็นด้วยกับคอนตราเทียพินทฤษฎีดุลยภาพของทุนนิยม โดยกล่าวว่า "ดุลยภาพของทุนนิยมเป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนมากที่สุด ทุนนิยมผลิตดุลยภาพที่ขึ้นมาทำลายดุลยภาพที่ลงไป และฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะทำลายมันลงไปอีกอย่างสอดคล้องกับเพดานบนที่ขยายตัวออกไปของการครอบงำของมันในปริภูมิทางเศรษฐกิจ การสลายตัวและการฟื้นฟูอย่างสม่ำเสมอของดุลยภาพอันนี้ ปรากฏออกมาในรูปของความปั่นป่วน และการเฟื่องฟูของวัฏจักรเศรษฐกิจ ทุนนิยมจึงเป็นดุลยภาพแบบพลวัต (dynamic equilibrium) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินทำลายความสมดุลก็เป็นการฟื้นฟูความสมดุล" หรือพื้ที่มีความเห็นต่างกับคอนตราเทียพตรงที่เขาไม่เห็นด้วยกับการที่กล่าวว่า "กลไกภายในทุนนิยมเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดคลื่นระยะยาว" แต่เขาเห็นว่า "จุดเปลี่ยนครั้ง (turning point) ของการพัฒนาของทุนนิยมนั้นถูกกำหนดโดยเงื่อนไขภายนอก (external conditions) ซึ่งได้แก่ เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง โดยบทบาทที่เป็นเอกเทศแต่สัมพันธ์กับปรากฏการณ์ทางโครงสร้างส่วนบน รมเดลของหรือพื้ เส้นโค้งพัฒนาการของทุนนิยมเป็นเส้นโค้งผสมระหว่างเส้นโค้งหลัก (basic curve) กับ เส้นโค้งวงจร (cyclical curve) โดยที่ลักษณะและระยะเวลาของเส้นโค้งผสมนี้มิได้ถูกกำหนดโดยการกระทำปฏิริยาภายในของพลังต่างๆของทุนนิยม แต่ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขภายนอก " รมเดลของหรือพื้ที่ได้เสนอโดยรูปภาพ โดยที่จากข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของประเทศอังกฤษในปี 1800-1890 (ที่ใช้ข้อมูลของประเทศอังกฤษเพราะในช่วงนั้นประเทศอังกฤษเป็นเจ้าวโลกทางเศรษฐกิจ) หรือพื้ได้อธิบายแผนภาพว่า " ทิศทางทั่วไปของเส้นโค้งหลักจะถูกกำหนดโดยลักษณะของเส้นโค้งวงจรเฉพาะส่วนที่ประกอบขึ้นมาเป็นเส้นโค้งหลัก " จากแผนภาพสามารถแบ่งช่วงระยะเวลาออกได้เป็น 3 ช่วงด้วยกันได้แก่

1. ช่วง 20 ปีแรก ที่พัฒนาการของทุนนิยมเป็นไปอย่างเนิบนาบ (ช่วง AB)
2. ช่วง 40 ปีของการพุ่งขึ้นอย่างคึกคักของทุนนิยม (ช่วง BC)
3. ช่วง 30 ปีของความตกต่ำและความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจที่ยาวนาน (ช่วง CD)

ซึ่งถ้าเราบันทึกเหตุการณ์ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับช่วงต่างๆ เหล่านี้ลงไปด้วยแล้ว ก็เพียงพอที่จะให้แง่คิดที่สำคัญต่อการค้นคว้าทางวัตถุนิยมประวัติศาสตร์

ที่มา : L.D.Trotsky (1923)

รูปที่ 2.3 แสดงเส้นการพัฒนาของระบบทุนนิยม

Jay Forrester¹⁴ คลื่นยาวเป็นผลมาจากการขยายตัวของทุนมากเกินไป การเกิดคลื่นในช่วงที่การปรับตัวสูงขึ้น (upswing) เป็นผลมาจากการเติบโตอย่างเกินขอบเขตของทุน แต่ในระยะยาวการเติบโตของทุนจะเข้าสู่จุดดุลยภาพ โดยในช่วงแรกการลงทุนจะให้ผลตอบแทนที่ดี แต่เมื่อถึงจุดจุดหนึ่งจะเกิดการขยายตัวที่มากเกินไปของปัจจัยทุน จนเกิดการเสื่อมและถดถอยเป็นลักษณะคลื่นที่มีระยะเวลายาวนาน โดยมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ คลื่นยาวเป็นปรากฏการณ์ภายในทั่วไปของโครงสร้างในระบบที่คงที่ และคลื่นยาวเป็นผลมาจากการลงทุนในปัจจัยทุน

จากแนวคิดที่กล่าวมา เป็นผลจากการแนวคิดที่เกิดขึ้นในประเทศทุนนิยมประเทศใดประเทศหนึ่งในโลกตะวันตก โดยแต่ละแนวคิดและทฤษฎี ก็มีปัจจัยอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นตัวกำหนด ซึ่งโดยรวมแล้วการเกิดคลื่นยาวเป็นผลจากปัจจัยหลายอย่าง คือ การเกิดขึ้นของนวัตกรรม การเกิดสงครามและการปฏิวัติ การลดลงของอัตรากำไร การลงทุนใหม่ในทุนคงที่ ความผันผวนของสินค้าเกษตรกรรม เป็นต้น เนื่องจากประเทศทุนนิยมในโลกการศึกษาการเกิดคลื่นยาวเป็นผล

¹⁴ Joshua S. Goldstien, Long Cycle, (Yale University Press : New Haven and London, 1988), pp. 47-49.

ผู้วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง การวิเคราะห์วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้ความไม่สมดุลของโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันที่จะชี้ให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่นำไปสู่ความไม่สมดุลที่เกิดขึ้น โดยมีรากฐานที่เกิดจากองค์ประกอบของโครงสร้างเศรษฐกิจไทย โดยใช้แนวคิดที่เกี่ยวกับตัวแปรทางเศรษฐกิจต่างๆและตัวแปรทางการเมืองที่ก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางโครงสร้างเศรษฐกิจไทย การศึกษาจึงต้องศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากระบบเศรษฐกิจโลก โดยมีปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการปรับตัวสูงขึ้นหรือปรับตัวต่ำลง (upswing or downswing) ที่เกิดขึ้นจากจุดเปลี่ยนโค้ง (turning point) รวมทั้งผลจากการสะสมทุน การพัฒนาทุนและการลงทุน ที่มีบทบาทต่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยในแต่ละช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือปัจจัยต่างๆของโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยจะช่วยในการวิเคราะห์ถึงการปรับตัวของคลื่นยาวในแต่ละช่วงที่เกิดขึ้นจากจุดเปลี่ยนโค้ง อันเป็นผลจากความไม่สมดุลซึ่งจะนำไปสู่การเกิดวิกฤตการณ์ กรอบของแนวคิดและทฤษฎีที่เป็นจุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อต้องการชี้ประเด็นในการศึกษา ได้แก่

1. องค์ประกอบของปัจจัยหรือตัวแปรในโครงสร้างทางเศรษฐกิจและโครงสร้างทางการเมือง ซึ่งมีส่วนที่ทำให้เกิดความไม่สมดุลทางโครงสร้าง
2. องค์ประกอบของปัจจัยของความไม่สมดุลของโครงสร้างเศรษฐกิจ และการเมืองที่จะมีผลทำให้เกิดคลื่นยาวได้
3. การเกิดคลื่นยาว จะส่งผลต่อการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง

คานิยาม

โครงสร้าง

การศึกษาถึงโครงสร้างจะแยกพิจารณาเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และโครงสร้าง

ทางการเมือง ในที่นี้โครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยเป็นองค์ประกอบของปัจจัยที่รวมกันอย่างผสมผสาน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษาถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ย่อมต้องศึกษาถึงปัจจัยแต่ละชนิด การวิเคราะห์จะใช้ปัจจัยในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ได้แก่ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์ทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม , การจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน ประกอบด้วย รายรับของรัฐบาล รายจ่ายของรัฐบาล การลงทุนของรัฐบาล , การลงทุนของภาคเอกชน, การออมของภาคเอกชน , การกระจายรายได้, การเพิ่มของประชากรในเขตเมืองและชนบท เป็นต้น ส่วนโครงสร้างทางการเมือง เป็นการศึกษาด้านอำนาจในการบริหารประเทศ โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่นายกรัฐมนตรีที่มาจากระบบราชการทหารหรืออดีตนายทหาร และนายกรัฐมนตรีที่เป็นพลเรือน รวมทั้งการนำเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นแล้วมาเปรียบเทียบ

ความไม่สมดุลทางโครงสร้าง

ในที่นี้ความไม่สมดุลทางโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นผลจากความแตกต่างกันระหว่างตัวแปรโครงสร้าง ดังนั้นการที่จะปรับโครงสร้างให้มีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง โดยที่สามารถควบคุมและกำหนดทิศทางของการพัฒนา ให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริงในแต่ละช่วงระยะเวลานั้นก็ จะแสดงถึงความสมดุล ถ้าไม่สามารถที่จะทำได้ การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อปัจจัยหนึ่ง จนก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความเหลื่อมล้ำของปัจจัยต่างๆ เมื่อมีมากขึ้น ย่อมนำไปสู่ความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนความไม่สมดุลของโครงสร้างทางการเมือง จะแสดงในรูปความแตกต่างของระยะเวลาที่ระบบราชการทหารและอดีตนายทหารหรือพลเรือนบริหารประเทศในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

คลื่นยาว

ในที่นี้สมมติฐานว่าการเกิดคลื่นยาวของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นผลมาจากความไม่สมดุลของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองโดยความไม่สมดุลของโครงสร้าง เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความผันผวนขึ้นและลง หรือเป็นผลมาจากการหดตัวและยืดตัวโดยมีอิทธิพลมา

จากความไม่สมดุลในโครงสร้าง นอกจากนี้การศึกษาถึงคลื่นยาวจะเป็นการศึกษาถึงการปรับตัวของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและทางการเมืองที่ใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน ดังนั้นกิจกรรมทางการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเพิ่มหรือลดในอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากระดับที่เคยเป็นอยู่ หรือการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวขึ้นหรือลงรอบๆค่าปกติในช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน ย่อมทำให้เกิดคลื่นยาวได้

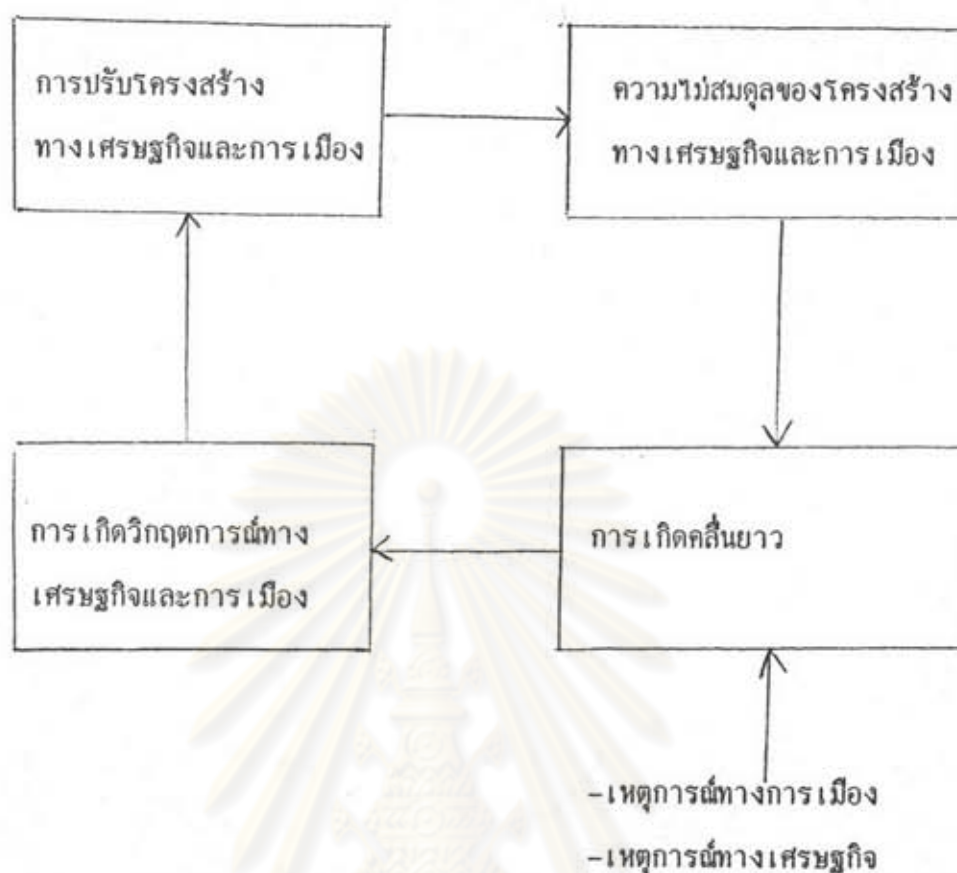
วิกฤตการณ์

วิกฤตการณ์เป็นผลที่เกิดขึ้นระหว่างช่วงที่เศรษฐกิจมีความเปลี่ยนแปลงปรับตัวสูงขึ้นจากการเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงหนึ่ง และเกิดการเปลี่ยนแปลงกลายเป็นความตกต่ำหรือถดถอยของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่งจนมีการเปลี่ยนแปลงด้วยการฟื้นตัวและกลับสู่ภาวะที่เศรษฐกิจเจริญเติบโตอีกอย่างหนึ่ง (ดูรูปที่ 2.5) ส่วนวิกฤตการณ์ทางการเมืองเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างการบริหารประเทศที่มีต่อโครงสร้างในอำนาจ

รูปที่ 2.5 แสดงถึงวิกฤตการณ์

จากการศึกษาจะใช้การจำลองพฤติกรรมของตัวแปรทางเศรษฐกิจ และแสดงให้เห็นถึงลักษณะความสอดคล้องทางประวัติศาสตร์เป็นช่วงๆ ดังแสดงในรูปที่ 2.6 ซึ่งจะสรุปแนวคิดของการเกิดคลื่นยาว ว่า การเกิดคลื่นยาวเป็นผลจากความไม่สมดุลทางโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ นั่นคือ

รูปที่ 2.6 แสดงวัฏจักรแสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้าง ความไม่สมดุล คลื่นยาว และวิกฤตการณ์ทางโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมือง

จากรูปที่ 2.6 เป็นการสรุปแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของโครงสร้าง ความไม่สมดุลทางโครงสร้าง คลื่นยาว และวิกฤตการณ์ โดยปัจจัยภายใต้การปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมือง จะมีการพัฒนาที่แตกต่างกัน ซึ่งโครงสร้างทางเศรษฐกิจจะแสดงในรูปของมูลค่าอัตราการเจริญเติบโตหรืออัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี เมื่อปัจจัยภายในโครงสร้างมีการปรับตัวจนเกิดค่าความแตกต่างกัน ย่อมที่จะนำไปสู่การเกิดความไม่สมดุลในปัจจัยที่เข้ามา

เปรียบเทียบกัน ค่าที่เกิดจากความไม่สมดุลทางโครงสร้างเมื่อนำมาหาความสัมพันธ์ โดยแสดงให้เห็นในรูปคลื่นยาว ซึ่งในคลื่นยาวจะมีความผันผวนขึ้นลงของค่าความไม่สมดุลของปัจจัยในโครงสร้าง ดังนั้นถ้าคลื่นยาวมีความผันผวนขึ้นลงอย่างผิดปกติ อาจจะขึ้นไปได้ว่าจะเกิดวิกฤตการณ์

ดังนั้นแนวคิดในการวิเคราะห์ จะเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของอิทธิพลได้แก่ โครงสร้างและความไม่สมดุลทางโครงสร้าง คลื่นยาวที่เกิดขึ้นภายใต้ความไม่สมดุล และวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้คลื่นยาว

ตารางที่ 2.4 แสดงแนวคิดการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

	สาเหตุ	ตัวแปร
โรคนาตาลี- โรคน อดัม สมิท	ความเพียงพอของทรัพยากรใน โครงสร้าง การขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นผลของการ ลงทุนและการสะสมทุน อัตรากำไร	การลงทุนขั้นพื้นฐาน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ทุน แรงงาน เทคโนโลยี การออม อัตรากำไร
เองเจล	การแตกต่างกันในรายได้	รายได้
ซิงเกอร์	การพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากวัฏจักร แห่งความยากจน ต้องแปรสภาพจากประ เทศเกษตรกรรมเป็นประเทศอุตสาหกรรม	มูลค่าสินค้าเกษตรกรรม มูลค่าสินค้าอุตสาหกรรม
เอิร์ชแมน	การพัฒนาประเทศโดยอาศัยความไม่สมดุล ต้องลงทุนในกิจกรรมหลัก อันเป็นพื้นฐาน ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ	ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น รถไฟ ขลประทาน ถนน

ตารางที่ 2.5 แสดงสาเหตุและตัวแปรของการเกิดคลื่นยาวในประเศยุโรป

	สาเหตุ	ตัวแปร
คอนดราเทียฟ	การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่ๆ การเกิดสงครามและปฏิวัติ การกำเนิดประเทศใหม่ การค้นพบและผลิตทองคำ การลงทุนใหม่ของผู้คน	ดัชนีราคาขายส่ง
ซุมปีเตอร์	ความไม่ต่อเนื่องของนวัตกรรมทางเทคโนโลยี	นวัตกรรม
แมนเดล	ปัจจัยที่มีผลทำให้อัตราค่าไรและ การลงทุนลดลง	ต้นทุนการผลิต การขยายตัวของตลาด
ทรีฟกี	ผลจากเงื่อนไขภายนอกและสภาพแวดล้อมทางการเมือง	สงครามและปฏิวัติ การขยายตัวของจักรวรรดินิยม
คูเนนส์	การเพิ่มของจำนวนประชากร	จำนวนประชากร
Forrester	การลงทุนมากเกินไป	ทุน
Kichin	คลื่นสั้น เป็นคลื่นพื้นฐานที่ประกอบเป็นคลื่นยาว	อัตราดอกเบี้ย ราคาขายส่ง
Juglar	เศรษฐกิจตกต่ำเป็นระยะหนึ่งของการผันแปรสลับกันระหว่างเศรษฐกิจรุ่งเรืองและเศรษฐกิจตกต่ำ	จำนวนประชากร อัตราการเกิด อัตราการตาย อัตราดอกเบี้ย ระดับราคาสินค้า

ตารางที่ 2.6 แสดงสาเหตุและตัวแปรการปรับโครงสร้างในประเทศไทยและการเกิดคลื่นยาว

สาเหตุ	ตัวแปร
ความไม่สมดุลของโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศ ความไม่สมดุลของโครงสร้างงบประมาณ ความไม่สมดุลของโครงสร้างประชากรและแรงงาน ความไม่สมดุลของโครงสร้างรายได้ ความไม่สมดุลของโครงสร้างการผลิต ความไม่สมดุลของโครงสร้างทางการเมือง การเกิดคลื่นยาว	มูลค่าการส่งออกและการนำเข้า ดุลการค้า รายรับของรัฐบาล รายจ่ายของรัฐบาล การลงทุนของรัฐบาล ดุลงบประมาณ จำนวนประชากร จำนวนประชากรที่สามารถทำงาน การกระจายรายได้ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มูลค่าภาคเกษตรกรรม มูลค่าภาคอุตสาหกรรม การปฏิวัติ รัฐประหาร การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ความเป็นผู้นำประเทศ ความไม่สมดุลของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.7 สรุปแนวคิดและความสัมพันธ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

	โครงสร้าง	ความไม่สมดุล	คลื่นยาว	วิกฤตการณ์
โรเซนสไตน์-โรเดน	/	/		
อดัม สมิท	/			
เองเจล	/			
ซิงเกอร์	/			
เฮิร์ชแมน	/			
เนคท์	/			
คอนดราเทียฟ		/	/	
ซุมปีเตอร์		/	/	
แมนเดล			/	
ทรีออฟกี			/	/
คูนเนทส์			/	
Forrester			/	/
Kichin			/	
Juglar			/	